

ÇEVRE SORUNLARININ DUYARLILIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: HAVSA ÖRNEĞİ

Selçuk DURANLAR*

ÖZET

Ekonomik gelişmişlik yada kültürel farklılıklar sözkonusu olmaksızın günümüzde hemen hemen dünya insanların ortak konularından birisi çevre sorunlarıdır. Nedenleri ise genelde ya aşırı nüfus artışı yada aşırı tüketim ve buna bağlı faaliyetler olarak görülmektedir. Son yıllarda sürdürülebilir kalkınma anlayışı ve çevre koruma bilincinin artışıyla birlikte, işletmelerin çevreye bakışlarında önemli bir değişim yaşanmaktadır.

Çalışmamızda Havsa' da yaşayanların çevre sorunlarına ne kadar duyarlı oldukları yapılan anket yoluyla araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çevre, nüfus, tüketim

ABSTRACT

Environment problems are common to all the people in the world without any economical development or cultural differences. The causes of these problems are generally increasing population or excessive expenditures. In the last years, there have been a change in the companies' views over the environmental problems with the increase of environmental protection consciousness.

In our case study, a research is made on the people's sensitivity the environmental problems living in Havsa by the help of public survey.

Keywords

Environment, population, expenditure

---

* Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi , Havsa MYO, havsamvo@yahoo.com

1.GİRİŞ

Çevre, genel olarak insanların yaşadığı ve faaliyetlerini sürdürdüğü ortam olarak tanımlanabilir. Bu kültürel sistemde de hem tüketici hem de üretici konumunda bulunmaktadır. İnsanların bir araya toplanmaya ve yerleşik gruplar halinde yaşamaya başlamaları ile birlikte çevrelerine zararları belirgin olmaya başlamıştır.

Bugünün tüketicileri çevre sorunlarına büyük duyarlılık göstermekte ve işletmelerden sorumluluklarının farkına varmalarını ve doğaya daha iyi koruyacak uygulamaları gerçekleştirmelerini beklemektedir. Ayrıca bilinç düzeyi arttıkça medyada yer alması ile duyarlılık artmakta ulusal ve uluslar arası düzenlemelerle birlikte tüketicilerin çevre üzerinde yaratabileceği etkiler artmaktadır.

Dünyadaki herkese temel eğitim verebilmek için 6 milyar \$, temiz su ve temel sağlık hizmeti verebilmek için 9 milyar \$ gerekmektedir. OECD ülkeleri fosil yakıtlar için 50 milyar \$, tarım sübvansiyonu için ise yılda 350 milyar\$ harcamaktadırlar. Dünya nüfusunun ¼'ne sahip ülkeler toplam dünya enerji tüketiminin ¾ üne sahip olurken, gelecek 30 yılda dünya nüfusuna 2 milyar daha eklenecek ve bu da üçüncü dünya ülkelerinden kaynaklanacaktır. (KARBUZ,2002:68)

1. Türkiye'de ve Dünyada Çevre Sorunları

Osmanlı Devleti, kuruluş aşamasından başlayarak, imparatorluğa yükseliş döneminden, tarihi varlık alanında kaldığı 700 yıl boyunca çevre sorunlarıyla ilgisini daima canlı, verimli ve etkin şekilde korudu. Çevre sorunlarına bir kamu hizmetiyle yaklaştı. Padişah iradeleri hükümleri, emirleri ve kanunnamelere konulan kurallar, Kadı hükümleri ve mahkeme kararları yönetim sorumluluğu taşıyanların, halkın ve toplulukların çevreyle olan ilişkilerini düzenledi.

İmparatorluğun doğayla ilişkileri üç temel düşünceye dayanıyordu. İlki, doğanın korunmasıydı. İkincisi, doğanın her zaman, herkes için ve özellikle insanlar bakımından yararlı hale getirilip, bundan yararlanılmasıydı. Üçüncüsü ise, her türlü kirlilikten doğanın, çevrenin arındırılmasıydı.

Padişah Kanuni Sultan Süleyman'dan Edirne Subaşısına Edirne 'de çevre sorunları ve getirilen yasaklarla ilgili olarak 1539 yılı Haziran/ Temmuz ayında emir aşağıdaki gibidir." Bundan böyle hiç kimse evinin çevresini ve dükkanlarını pis tutmayıp herhangi bir pis madde görü-

lürse temizlesinler. Kervansarayların pislikleri kervansaraycı tarafından boş bir yere döktürülsün. Hamamların pis su yolları belli yerden akmalı ve kimsenin evinin ve avlusunun yakınından geçmesin....Mezarlarda açık kabirleri ördürsünler... Çevreyi her türlü leşlerden temizlettirsin. Her kim bu hususlara riayet etmeyip inatlaşırsa, ortalığa bıraktığı leşin kafasını boynuna takarak halka teşhir etsin. Ve hiç kimse inatlaşıp yasaklarımı mani olmasınlar. Buna cüret edenler yüce katıma bildirsin.(T.T.D,1998:45)

CO₂ gazının global ısınmaya neden olabileceği konusundaki ilk uyarıyı 1898 yılında İsveç'li Svante Ahrrenius yaptıysa da 1960'lı yıllara kadar bu tip çalışmalar dikkat toplamıştır. 1963 yılında geniş çaplı bir veri bankası oluşturularak çevreye verilen zararı biyolojik ve ekolojik mekanizmaları analize etmeyi planlamıştır.

Birleşmiş Milletler, 1972 yılında Stockholm'de yapılan konferansta dikkatleri bu konuya çekmiştir. Çevre kirliliğinin ekolojik dengeyi bozmakta olduğunun en çarpıcı belirtileri sera etkisi, ozon sorunu ve asit yağmurları gibi iklim koşullarında ortaya çıkmaktadır. Önemli kirleticilerin başında CO, CO₂, Freon gazları, kükürt bileşikleri gelmektedir. (DEMİREL,2003:418) 1985 yılında ozon tabakasının delindiği keşfedilmiştir.

1973 yılında Çevre Aksiyon Programı başlatılmıştır. 1976 yılında insan yerleşimi ve çevre bağlantısını amaç edinen ilk Habitat toplantısı Kanada'da yapılmıştır. 1977'de BM çölleşme üzerine konferans düzenlenmiştir.

1987 yılında Brundland Raporu yayınlanmış ve 1992 yılında Rio Konferansı düzenlenmiş; doğal kaynaklara dayalı, sürdürülebilir bir ekonomik büyüme ile insan kaynaklarının geliştirilmesini benimseyen entegre yaklaşım seçilmiştir. (Yıldız,2005:167) Rio'da alınan kararlar, Avrupa Birliği'ni de bağladığından Ortak Çevre Politikası'nın amaçları oluşturulmuştur. 1993 yılında BM sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu ilk toplantısını yapmıştır. 1997 yılında Kyoto protokolü hazırlanmıştır. Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi, 26 Ağustos-3 Eylül 2002 tarihinde Güney Afrika'nın Johannesburg şehrinde yapılmıştır. Amaç;Rio konferansından beridir ne aşama kaydedildiğinin analizidir. Çeşitli uçlar arasında ortak işbirliği anlaşmalarının yapılması ve beraber hareket etme yolunda istekleri gündeme gelmesi dolayısıyla zirvenin en önemli çıktısıdır.

Çöplerin idaresinde Avrupa Birliğinin dört ilkesi bulunmaktadır. Bunlar;

- Atıkların en aza indirilmesi
- Faaliyetleri ile çevreyi kirletenlere ceza konması

- Atıklarla ilgili olası sorunların önüne geçilmesi
- Atıkları müdahalenin atıklara olabildiğince yakın alanda bir alanda yapılmasıdır.

Avrupa Birliği'nin atıkların sınıflandırılması konusunda dört adet yöntem önermektedir. Bunlar;

- Sıkıştırılan atıkların toprağa gömülmesi son çare olarak görülmektedir.
- Bu ise birbirinden ve çevreden tecrit edilmiş, sızıntıya olanak vermeyen birimler seçilmelidir.
- Tehlikeli ve tehlikesiz atıklar farklı alanlara gömülmelidir.
- Ev atıkları tehlikeli olmayan gömme alanlarına gönderilmelidir.

Türkiye'nin Avrupa Birliği ile müzakere sürecinde en çok zorlanacağı alanların başında çevre konusu gelmektedir. AB genel sekreterliğinin 6 Ekim 2005 tarihli raporunda AB komisyonu tarafından açıklanan ilerleme raporunda "Türkiye çevre konusunda gerekli yatırımları yapması halinde ancak 2030'larda istenilen seviyeye gelebilecektir" ifadesi kullanılmıştır. (http://www.eu-coordinator.gov.cy/harmonization/harmonization.nsf/dmlbenefits_tr/dmlbenefits_tr?OpenDocument)

AB'ye zorlu bir müzakerenin beklediği çevre konusunda mesafe alınmasına rağmen mevzuat ve yönetmelikler konusunda yapılması gerekenler vardır. Çevre bilinci oluşturacak gönüllü kuruluşların faaliyetleri desteklenmektedir. AB kaynaklarından yararlanılmalıdır.

3. Çevrenin Yaşamımızdaki Önemi

8. Beş Yıllık Kalkınma Planında; "Çevre yönetim sistemleri istenilen etkinlik düzeyine getirilememiştir. Çevre ve kalkınma politikaları arasında etkili ve eşgüdüm içinde çalışan bir çevre denetim sistemi kurulması konusunda mesafe kaydedilememiştir" biçiminde dile getirilmiştir.

Doğal çevrede meydana gelen kirlenmeler oluşum biçimlerine göre; hava kirlenmesi, su, deniz, toprak, katı atık, nükleer kirlenme, gürültü olarak sınıflandırılarak incelenebilir. Günümüzde toplumların doğal çevreye ilişkin olarak dünya çapında; CO₂ artışı nedeniyle meydana gelen iklim değişiklikleri yanında kanser yapan ışınlar süzen ozon tabakasının incelenmesi ve delinmesi, tropik ormanların tahribi sonucu milyonlarca hayvan ve bitki türünün yok olma tehlikesi, büyük çapta kirlenmeler sayılabilir. (ERTÜK, 1998:86) Çevre kirlenmesi ile ilgili bu problemlerin çoğu, ülke

şartları ile ilgilidir. İyileştirilmesi için ayrılacak kaynaklar ekonomiye ve toplumun hayat standardına sıkı bir şekilde bağlıdır. (SÜRÜCÜ,2003:46)

Türkiye’de evsel atıkların yüzde 50’sini organik atıklar, kalan kısmını da kağıt, karton, tekstil, plastik, deri, metal, ağaç, cam ve kül gibi maddeler oluşturmaktadır. Bir büro elemanı yılda 81 kilo yüksek vasıflı kağıdı çöpe atmaktadır. Oysa 1 ton kullanılmış kağıdın geri kazanılması ile 17 ağaç kurtarılmakta, 4100 kilowatt saatlik enerji tasarruf edilmektedir. Bu miktar bir ailenin ortalama olarak 1 yılda kullandıkları kullandığı elektrik enerjisine eşit düzeydedir. Ülkemizde yılda yaklaşık 1 milyon ton atık geri kazanılmakta, bu atıkların geri kazanımı sayesinde her yıl ortalama 300 trilyon TL kazanç elde edilmektedir. Bu bir çok Avrupa ülkesinden yüksek olup, pet şişe toplama ve değerlendirilmede İsviçre’den sonra dünyada ikinci sırada yer almaktadır.(Ülker,2006:46)

Ülkelerde sanayilerin temiz teknolojiler kullanılmasını sağlamak amacıyla, çevre kirliliğini azaltacak en iyi buluş, uzun süre dayanabilen ve yeniden işlenebilen maddelerinden yapılan ambalajlar, toplumdaki geniş ölçüde kullanılabilme fikridir.(Özbey,1998:61)

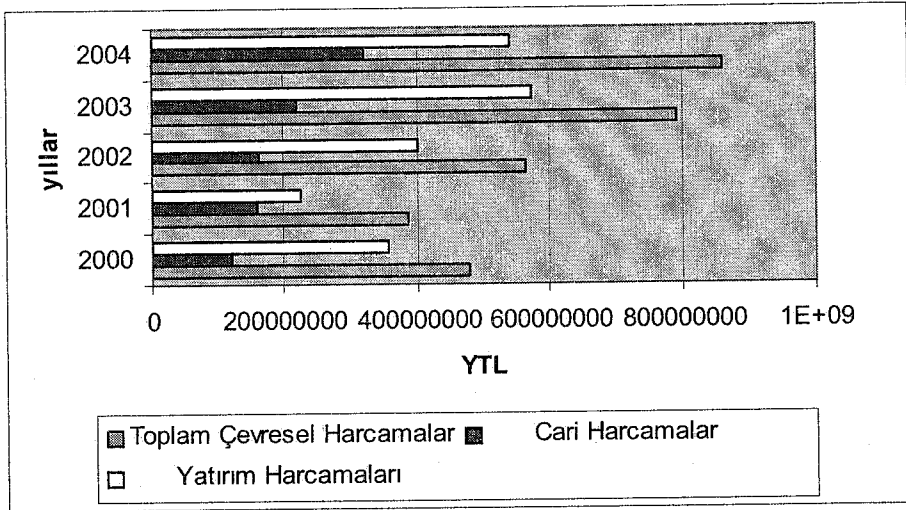
Gelişmiş ülkelerde teknoloji ile beraber ortaya çıkmasına rağmen, az bilinen kirlilik türü de gürültü kirliliğidir. İşitme duyusuna zarar vermesi nedeniyle önem arz eder. Kas gerilmesi, stres, kan basıncı, kalp atışlarının değişimi, göz bebeğinin büyümesi, gürültünün fizyolojik etkileridir.

Türkiye’de çevre ve çevre sorunları çoğunlukla i) kurumsal olarak tarihsel, toplumsal, alansal ve yöresel düzlemlerde farklılaştırılmadan ii)kültürel ve ekonomik politik alanların dışında iii)hemen hemen yalnızca teknik, teknolojik ve polisiye boyutlu bir alan olarak ele alınmakta ve tartışılmaktadır.(Çağlar,2003:10)

Sanayiye büyük maliyet getireceği görüşü doğrultusunda hükümetler genellikle daha uzun vadeli geçiş süreleri olarak olumsuz etkileri hafifletmeye çalışmaktadırlar. Ancak AB’nin Ekolojik Yönetim ve Denetim Programı (EMAS), şirketler ve diğer kurumlar için çevre konusunda durumu iyileştirmek ve daha sonuç alıcı olmak için bir araç konumundadır.

3.1. Kamu Kuruluşlarının Çevresel Harcamaları

Ülkemizde çıkarılan kanunlarla çevreyle ilgili harcamaların seyrinde değişmiştir. 2002 yılından sonra toplam harcamaların arttığı görülmektedir.

Kaynak: TÜİK, Yayın no:3009(2006)

Grafik.1 Kamu Kuruluşlarının Çevresel Harcamaları

Toplam çevresel harcamalar içinde, yatırım harcamalarında (2001 yılında azalmasına rağmen) artış yaşanırken 2002 yılında ise az da olsa harcamalarda gerileme görülmektedir. Cari harcamalarda 2004 yılında artış ise önemlidir, ancak yine de bu artış daha fazla olmalıdır.

4. Materyal ve Yöntem

Edirne ili Havsa ilçesinde 8.010 kişi yaşamakta olup bunlar arasından tesadüfi örnekleme yöntemiyle 476 tüketici ile yüz yüze görüşülerek, 27 soru sorulmuştur.

5.Araştırma Bulguları

İlk 7soru tüketicilerin demografik özellikleri ilgili bulgular incelenmiştir.

Tablo.1 Demografik Yapı ile İlgili Yanıtlar

1.Cinsiyetiniz Nedir?	Sayı	Frekans
1.Bayan	177	37,18
2.Bay	299	62,82
TOPLAM	476	
2.Medeni Durumuz Nedir?	Sayı	Frekans
1.Evli	222	46,64
2.Bekar	251	52,73
3.Dul	3	0,63
TOPLAM	476	
3.En son Mezun Olduğunuz Okul Nedir?	Sayı	Frekans
1.İlköğretim	95	19,96
2.Lise	322	67,65
3.Üniversite	59	12,39
TOPLAM	476	
4. Aileniz Kaç kişiden oluşmaktadır?	Sayı	Frekans
1. 2	61	12,82
2. 3	289	60,71
3. 4 ve üstü	109	22,90
4. 5 ve üstü	17	
TOPLAM	476	
5.Otomobiliniz Var mı?	Sayı	Frekans
1.Evet	212	44,54
2 Hayır	264	55,46
TOPLAM	476	
6.Eviniz Var mı?	Sayı	Frekans
1.Evet	290	60,92
2 Hayır	186	39,08
TOPLAM	476	
7. Ailenizin Aylık Toplam Geliri Ne Kadar YTL?	Sayı	Frekans
1. 0-50	175	36,76
2. 501-1000	290	60,92
3. 1001-1500	6	1,26
4. 1501 ve üstü	5	1,1
TOPLAM	476	

Ankete katılanların yüzde62,82'si bayan, yüzde46,64'ü evli, yüzde 67,65'i lise mezunudur. Yüzde 60,71'nin ailesi 3 kişiden oluşurken, yüzde55,46'sının otomobili, yüzde39,07'inin de evi yoktur ve yüzde 60,92'sinin geliri 501 ile 1000YTL arasındadır.

Tablo. 2 Genel Çevre Sorularının Yanıtları

8. Dünyada ve Türkiye'de Çevre ile ilgili Sorunların gittikçe artacağına inanıyorum.	Sayı	Frekans
1. Çok Katılıyorum	211	44,33
2. Katılıyorum	102	21,43
3. Düşüncem Pek Net Değil	68	14,29
4. Katılmıyorum	89	18,70
5. Hiç Katılmıyorum	6	1,25
TOPLAM	476	
9. Ülkemizin bir süre sonra çölleşeceğine inanıyorum	Sayı	Frekans
1. Çok Katılıyorum	116	24,37
2. Katılıyorum	136	28,57
3. Düşüncem Pek Net Değil	38	7,98
4. Katılmıyorum	39	8,19
5. Hiç Katılmıyorum	147	30,89
TOPLAM	476	
10. Ülkemizde doğal kaynakların aşırı tüketimi yasalarla kısıtlanmalıdır.	Sayı	Frekans
1. Çok Katılıyorum	82	17,23
2. Katılıyorum	268	56,30
3. Düşüncem Pek Net Değil	90	18,91
4. Katılmıyorum	32	6,72
5. Hiç Katılmıyorum	4	0,84
TOPLAM	476	
11. Ülkemizde enerji ve doğal kaynakların tüketim artışı ile birlikte ortaya çıkan azalma alternatif kaynaklara yönelmeyi zorunlu hale getirmiştir.	Sayı	Frekans
1. Çok Katılıyorum	73	15,34
2. Katılıyorum	295	61,97
3. Düşüncem Pek Net Değil	90	18,91
4. Katılmıyorum	11	2,31
5. Hiç Katılmıyorum	7	1,47
TOPLAM	476	

Dünyadaki çevre sorunlarının gittikçe artacağını düşünenlerin oranı yüzde 65,76 ile önemli büyüklük arz ederken yüzde 52,94'ü ülkemizin bir süre sonra çölleşeceğine inanmaktadır. Doğal kaynakların aşırı tüketildiğini düşünenlerin oranı ise yüzde 73,53'tür. Aynı katılımcılar doğal kaynakların tüketiminin yasalarla kısıtlanmasını istemektedirler. Alternatif kaynak arayışı hızlanmalıdır diyenlerin oranı da yüzde 77,31'dir.

Tablo.3 Ankete Katılanların Yaşadığı Çevresine Olan Duyarlılıkları

12. Çevre ile ilgili kurum veya derneklere üyemisiniz?	Sayı	Frekans
1.Evet	61	12,82
2 Hayır	415	87,18
TOPLAM	476	
13. Çevre ile ilgili etkinliklere katıldınız mı?	Sayı	Frekans
1.Evet	174	36,55
2 Hayır	302	63,45
TOPLAM	476	
14. Son bir yıl içinde ağaç diktiniz mi?	Sayı	Frekans
1.Evet	140	29,41
2 Hayır	336	70,59
TOPLAM	476	
15. En önemli çevre sorunu nedir?	Sayı	Frekans
1. Hava Kirliliği	167	35,08
2. Kimyasal Atık	98	20,59
3. Ormanların Yok Olması	64	13,45
4. Tarım Alanlarının Yok Olması	90	18,91
5 Gürültü Kirliliği	57	11,97
TOPLAM	476	
16. Havsa İlçesinde bunlardan hangisi yada hangilerini görmektesiniz?	Sayı	Frekans
1. Hava Kirliliği	0	0,00
2. Kimyasal Atık	0	0,00
3. Ormanların Yok Olması	224	47,06
4. Tarım Alanlarının Yok Olması	150	31,51
5 Gürültü Kirliliği	102	21,43
TOPLAM	476	
17.Trakya Bölgesindeki Fabrikalardan Çıkan Atıkların Çevreyi Olumsuz Etkilediklerini Düşünüyorum.	Sayı	Frekans
1. Çok Katılıyorum	216	45,38
2. Katılıyorum	260	54,62
3. Düşüncem Pek Net Değil	0	0,00
4. Katılmıyorum	0	0,00
5. Hiç Katılmıyorum	0	0,00
TOPLAM	476	

Ankete katılanların önemli bir kısmı çevreci kurumlara (yüzde 87,18) üye olmadığı, mezuniyet durumlarına göre ise çevreci kurum ya da kuruluşlara üye olanlar yüzde 80 ile bu kurumlara Lise mezunu oldukları görülmektedir. Bayan üniversite mezunlarının yüzde 68,42'si en ö-

nemli çevre sorunu olarak hava kirliliğini görmekte-dirler. Yüzde 63'ü çevre sorunları ile ilgili etkinliklere katılmazken yüzde70'i de son bir yıl içinde ağaç dikmediğini belirtmiştir.

Havsa' da yaşayanlar en önemli çevre sorununu ormanların yok olmasını görürken ankete katılanların tamamı Trakya bölgesinde yer alan Ergene nehrinin civarındaki fabrikaların atıklarını boşaltması nedeniyle bunu çok güçlü tehdit olarak düşünmektedirler.

Tablo.4 Tüketim Yaparken Çevreye Olan Duyarlılık

18. Tüketim gereksinimlerinin bir kısmını büyük mağazalardan karşılıyorum çünkü çevreye duyarlı olduklarını düşünüyorum.	Sayı	Frekans
1. Çok Katılıyorum	84	17,65
2. Katılıyorum	79	16,60
3. Düşüncem Pek Net Değil	138	28,99
4. Katılmıyorum	152	31,93
5. Hiç Katılmıyorum	23	4,83
TOPLAM	476	
19. Mağazalarda mal ve hizmetlerin ambalaj ve paketlenmesi naylon dışındaki ürünlerden oluşmalıdır.	Sayı	Frekans
1. Çok Katılıyorum	141	29,62
2. Katılıyorum	242	50,84
3. Düşüncem Pek Net Değil	70	14,71
4. Katılmıyorum	23	4,83
5. Hiç Katılmıyorum	0	0,00
TOPLAM	476	
20. Alışverişlerimde yeniden değerlendirilebilen ürünleri tercih ederim.	Sayı	Frekans
1. Çok Katılıyorum	91	19,12
2. Katılıyorum	177	37,18
3. Düşüncem Pek Net Değil	176	36,97
4. Katılmıyorum	27	5,67
5. Hiç Katılmıyorum	5	1,06
TOPLAM	476	

Havsa'da yaşayıp ankete katılanların yüzde 34,25'i mağazaların çevreci olduklarını düşünürken hala paket ve ambalajlamada plastik kullanıldığını ve bunun değişmesini gerektiğini düşünenlerin oranı yüzde 80,46'dır. Yeniden değerlendirilebilen ürünleri tercih eden tüketicilerin oranı ise yüzde 57,30'dur.

Tablo.5 Yaşam Mekanı İçindeki Çevre Tutumları

21. Plastikleri çöplerden ayırarak çöp konteynırlarına koymaktayım.	Sayı	Frekans
	1. Çok Katılıyorum	142
2. Katılıyorum	99	20,80
3. Düşüncem Pek Net Değil	44	9,24
4. Katılmıyorum	40	8,40
5. Hiç Katılmıyorum	151	31,73
TOPLAM	476	
22. Çöpleri şehir merkezi dışında ve geçirgen olmayan topraklar üzerinde yer almaktadır.	Sayı	Frekans
1. Çok Katılıyorum	256	53,78
2. Katılıyorum	88	18,49
3. Düşüncem Pek Net Değil	96	20,17
4. Katılmıyorum	36	7,56
5. Hiç Katılmıyorum	0	0,00
TOPLAM	476	
23. Evinizde kullandığınız Yakıt türü nedir?	Sayı	Frekans
1. Odun-Kömür	260	54,62
2. Fuel-Oil	168	35,29
3. Diğer	48	10,09
TOPLAM	476	
24. Cürufıların Bertaraf Yöntemi Nedir?	Sayı	Frekans
1. Traktör	0	0,00
2. Boş Arazi	0	0,00
3. Çöp	260	100,00
TOPLAM	260	
25. Kullandığınız Su Sistemi Nedir?	Sayı	Frekans
1. Şehir suyu	259	54,41
2. Kuyu suyu	176	36,97
3. Hazır Su	41	8,69
4. Diğer	-	0
TOPLAM	476	
26. Kullandığınız Suyun Atık Sistemi Nedir?	Sayı	Frekans
1. Şehir Şebeke	370	77,3
2. Açık Arazi	71	14,92
3. Nehir Dere yatağı	29	6,09
4. Diğer	6	1,69
TOPLAM	476	

27. İşe gidiş gelişinizde hangi ulaşım yöntemini tercih ediniz?	Sayı	Frekans
1. Kendi aracım ile	145	30,46
2. İşyeri Servis Aracı ile	149	31,30
3. Yürüyerek	168	35,29
4. Diğer	14	2,95
TOPLAM	476	

Ankete katılanların yüzde 50,63 'ü plastiği, çöplerden ayırarak çöp konteynırlarına koyarken, ilçedeki çöplerin şehir merkezi dışında ve geçirgen olmayan topraklar üzerinde olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 72,27'dir.

Evlerinde yakıt olarak odun-kömür kullananların oranı yüzde 54,62 su sistemi şehir şebeke olanlarının oranı yüzde 54,41 atık sularını şehir şebekesine bırakanların oranı da yüzde 77,3'tür. İşe gidiş gelişlerini ise kendi aracı ile yapanlar yüzde 30,46 yürüyerek gidenler ise yüzde 35,29'dur.

5. Sonuç:

Bu anketin Edirne ili Havsa ilçesinde yapılmasının nedeni nüfusunun 8.000 civarında olması yanında gelirinin önemli kısmını tarımdan elde etmiş olmaları nedeniyledir. Ankete katılanların yüzde 63'ü erkek, yüzde 47'si evli, yüzde 68'i lise mezunudur. Aylık geliri 1000YTL'ye kadar olanlarının oranı ise yüzde 61'dir. Ankete katılanların dünyadaki çevre sorunlarına kayıtsız kalmadıkları gözlenirken tepkilerini ise çevre kuruluşlarına üye olmak yerine daha çok dışardan katılarak gösterirken, alışverişlerinde aynı tepkiyi verdikleri gözlemlenmiştir.

İnsan türü de varlığını sürdürebilmek için, çevresine uyum sağlamak, bunların ortaya çıkardığı sorunları çözmek zorunda kalmıştır. Bu sorunları yalnızca mühendisliğin, teknolojinin ve bazı bilim adamlarının çabalarıyla çözümlenmesi mümkün değildir. Bir yaşam sorunu olduğu gibi aynı zamanda kültürel kimlik sorunudur. (İNAM;2003:175)

Kaynakça:

Ahmet İNAM (2003) "Eleştirel Bir Çevre Anlayışına Doğru" Bilim ve Teknik C:26, S:304, s.172-176

Arslan ÖZBEY(1998), "**Sosyoekonomik Açından Çevrenin Korunması**" Standard –Mart s:59-66

Dilek ÜLKER(2006)" **Çöpün İçinde Trilyonlar Yatıyor**" İTO Vizyon, Yıl:4, Sayı:38, Mart 2006 s:

Esra NEMLİ(2001) "**Çevreye Duyarlı Yönetim Anlayışı**" İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Fakülte Dergisi, No:23-24, (Ekim2000-Mart2001) s:

Fusun DEMRİEL, (2003)," **Çevre Sorunları Bilim ve Teknik**" C:26, S:307, s:416-420

Gülerman SÜRÜCÜ,(2003), "**Cumhuriyetin 70. yılında Türkiye’de Bilim II**" , Bilim ve Teknik Dergisi.

Hasan ERTÜK(1998) "**Çevre Bilimine Giriş**" Bursa, VİPAŞ A.Ş.)

Nural YILDIZ(2005)" **Türkiye’nin Avrupa Birliği’n Uyum Sürecinde Çevre Politikalarının Karşılaştırmalı Analizi**" T.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:6, sayı:1, Haziran, s:165-174

Sohbet KARBUZ(2002)" **Sürdürülebilir Kalkınmanın Zaman Yolculuğu** " İktisat, İşletme ve Finans Dergisi, Yıl:17, Eylül, s:9-12

Sohbet KARBUZ(2002)" **Beklenti ve Sonuçlarıyla Sürdürülebilir Kalkınma**" İktisat, İşletme ve Finans Dergisi, Yıl:17, Ekim, s:61-69

Türk Tarihi Dergisi (1998)"**Osmanlı İmparatorluğu ve Çevre Sorunları**" İSTAM, Sayı:12, Ocak, sayfa:43-47

Yücel ÇAĞLAR(2003)"**Türkiye’de Çevre Yönetiminin Etkenliği Üzerine**" MPM, Anahtar Dergisi, Haziran, s:10-11

http://www.eucoordinator.gov.cy/harmonization/harmonization.nsf/dmlbenefits_tr/dmlbenefits_tr?OpenDocument (Erişim tarihi: 14.04.2006)

